

Scenarier for Bardu kommune

Bakgrunnshefte for scenarioverksteder

November 2010

Innhold

Barduscenarier	3
Hva er scenarier og foresight?.....	3
Hva er Foresight?.....	3
Hva er scenarier?.....	3
Hva er gode scenarier?.....	5
Hvordan er dette relevant for kommuneplanen?.....	6
Organisering av prosjektet	6
Scenariofokus og nøkkelspørsmål	6
Scenariofokus	6
Viktige spørsmål	7
Valg av årstall	8
Drivkrefter for utviklingen i Bardu	10
Globale trender	12
Sentralisering - Urbanisering.....	12
Reiselivstrender.....	17
Trender i Troms og Bardu.....	18
Forsvarets aktiviteter	20
Reiselivsutviklingen	20
Jordbruk, skogbruk og reindrift.....	21
Kommunesamarbeid	22
Transport - fly/tog/bil.....	23
Fremtidsblikk	25
Tall om Bardu kommune (Fra SSB).....	28

Barduscenarier

Bardu kommune ønsker å utforske framtiden i forbindelse med utvikling av kommuneplanen for 2011-2023. Vi ønsker å løfte blikket, se på de kreftene som former framtiden og danne oss noen bilder av hva som kommer til å bli de store utfordringene .

Dette dokumentet gir bakgrunnsinformasjon til prosessen og beskriver noen globale trender, samt innspill fra nesten 30 innbyggere, samlet inn gjennom web-undersøkelse i månedskiftet oktober/november 2010.

Dokumentet omtaler også arbeidsmåten og metodikken vi skal benytte under scenarioprosessen på workshops i november og desember.

Proessen blir ledet av Eiríkur Ingolfsson og Arne Sundheim fra Faveo Prosjektledelse AS.

Hva er scenarier og foresight?

Hva er Foresight?

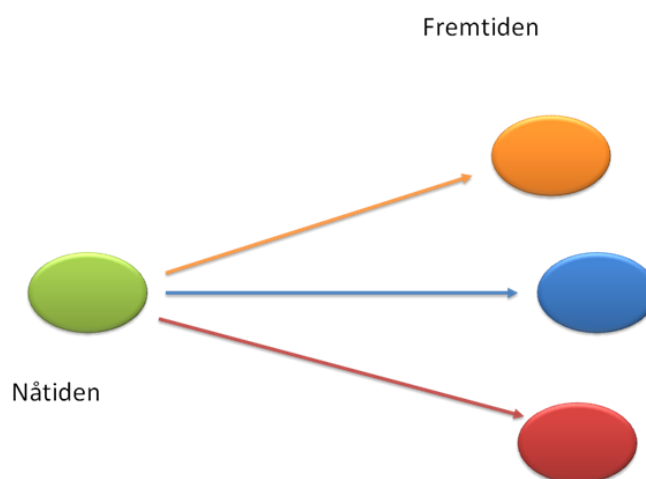
Foresight eller fremsyn er gjerne definert slik (NIBR/Forskningsrådet):

Foresight er en styrt deltakerbasert prosess for systematisk å innhente fremtidsrelevant kunnskap og bygge visjoner på mellomlang til lang sikt der målet er å bedre dagens beslutninger og mobilisere felles handlinger.

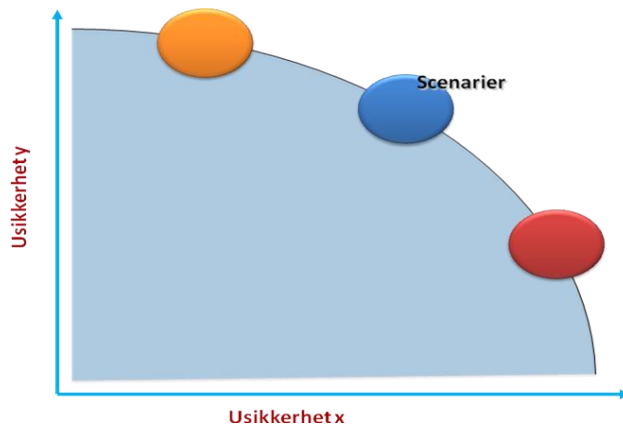
Dette innebærer at man legger opp til en prosess hvor flest mulig av de som skal bruke resultatet av prosessen (i dette tilfellet i form av utvikling og implementering av kommuneplanen) deltar i den på en eller annen måte. Det er praktiske og ressursmessige begrensninger for hvor mange som kan delta i selve arbeidsmøtene. Men gjennom bl.a. en rekke intervjuer forsøker man å invitere flest mulige interessenter til å være med i prosessen

Hva er scenarier?

Vi kan si at scenarier er flere forskjellige beskrivelser av en fremtidig situasjon. Vi lager ofte våre egne bilder av fremtiden, gjerne et optimistisk og et "worst case" – bilde. Mange tenker også som så at fremtiden verken blir utelukkende positiv eller negativ. Man lager derfor gjerne et "gjennomsnittsbilde" og bruker det som et slags kart av fremtiden.

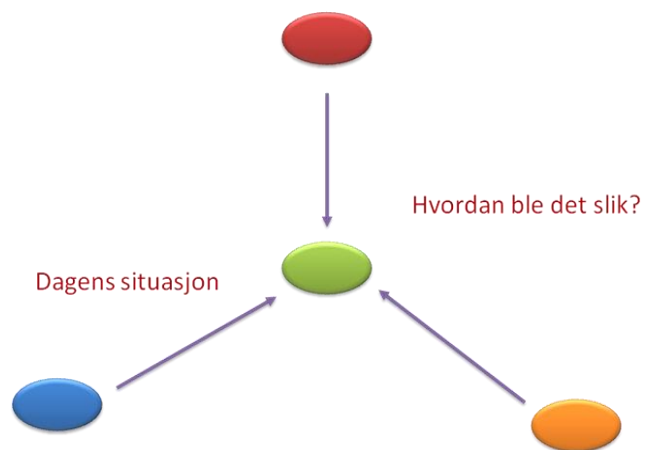

Disse mentale kartene tar gjerne utgangspunkt i det kjente og det som vi håper og tror. Veldig sjelden klarer vi å ta hensyn til det uforutsigbare, ukjent og usikre. Men det er akkurat de tingene som vi ikke kan forutse, som kan ha stor påvirkning på utviklingen. Noen kan ha store konsekvenser for oss som enkeltpersoner, organisasjon eller for samfunnet generelt. Det kan derfor være nyttig å utforske og prøve å forstå hvilke usikkerheter som kan ha størst betydning - positiv eller negativ - for utviklingen innenfor det området vi skal se på. Hva er de kritiske usikkerhetene rundt kommunens fremtid?

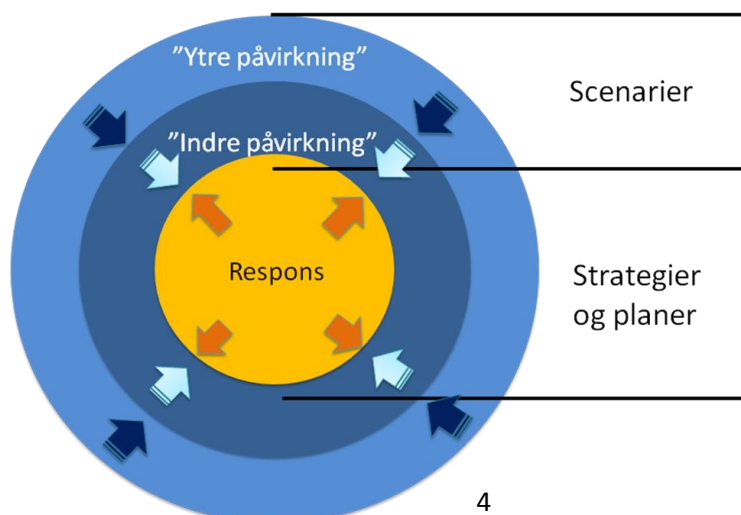

Gjennom en strukturert prosess forsøker vi å kartlegge disse og se hvordan verden kan tenkes å se ut i fremtiden når flere av disse usikkerheter inntreffer samtidig på en eller annen måte.

Når vi har laget flere forskjellige bilder av en tenkt fremtid må vi se om det er mulig å forestille seg at, eller hvordan det kan bli slik? På den måten får vi også en forståelse for hva som kan påvirke utviklingen på områder vi ikke har forutsett.

Det er også viktig å skille mellom scenarier og planer. Scenarier beskriver de kreftene som påvirker vår fremtid, men som vi vanligvis ikke kan påvirke. Dette bruker vi til å utforme strategier og planer om hvordan vi skal møte disse utfordringene.

Hva er gode scenarier?

Formålet med scenariene er å utfordre våre tanker og ideer om fremtiden:

- Skape økt og felles forståelse av omverdenen
- Åpne for nytenking
- Skape grunnlag for utvikling og utprøving av strategier
- Øke handlingsberedskap

For å gjøre dette må scenariene oppfylle følgende krav:

Relevante: Scenarioene må være relevante for kommunen og de må beskrive riktige omgivelser for kommunens fremtid. Fremtidsbildene må rette oppmerksomheten mot vesentlige forhold i organisasjonens virkelighet og de må bidra til beslutninger.

Konsistente: Scenarioene må henge på greip, de må være logiske og kunne forklares ut fra årsak-virkning sammenheng.

Sannsynlige: Det innebærer at det er mulig å se for seg en troverdig forklaring på at scenarioene kan inntreffe, men man må unngå at et scenario blir mye mer sannsynlig enn andre.

Viktige: Scenarioene må utfordre dagens tankemønster og belyse utfordringene på en slik måte at det bidrar til handling.

Tydelige: Det må vær lett å forstå og huske grunnideen i scenarioene og det må være lett å skille de fra hverandre.

Hvordan er dette relevant for kommuneplanen?

Kommuneplanens langsiktige perspektiv tilsier at det er viktig å tenke over hvilke faktorer som vil bestemme utviklingen av lokalsamfunnet de neste 10-20 årene. Hvilke krav vil dette kunne stille til planer, strategier, investeringer og disponering av areal, både med hensyn til bruk og vern? Langsiktig planlegging er nødvendig for å unngå stadige omreguleringer, men planen må samtidig ta høyde for at behovene vil kunne endre seg i løpet av 10-15 år. God planlegging møter utviklingen innenfor de langsiktige rammene ved å tenke i tide på hvilke behov som vil kunne oppstå.

Gjennom fremtidsscenariene forsøker vi å forstå trender og utviklingskrefter og å se muligheter til å påvirke samfunnsutviklingen i ønsket retning. Samtidig får vi bedre forståelse for mulige trendbrudd og endringer som vil kreve nye prioriteringer på lang sikt. Scenariene er verken plan eller spådom om fremtiden, og heller ikke en visjon. Men de skal gi bedre forståelse av en mulig utvikling, og slik underbygger de tenkingen om planer og visjoner.

Organisering av prosjektet

Prosjektorganisasjonen består av følgende personer:

Fra Bardu kommune:

Leif Erik Mikkelsen

Evy Fredly

Åse H. Michaelsen

Per Åke Heimdal

Lars Greger Bakken

Terje Størseth

Ole Kroken

Fra Faveo Prosjektledelse AS:

Arne Sundheim

Eirikur Ingolfsson

Johnny Fløyli

Hilde Johnsen

Scenariofokus og nøkkelspørsmål

Scenariofokus

For å sikre at scenariene omtaler og gir svar på det vi ønsker, er det viktig å fokusere dem riktig. Vi er ute etter å analysere de kreftene som kan påvirke Bardu-samfunnet fremover. Vi kommer under prosessen til å stille oss spørsmålet: *"Hvordan skal aktiv samfunnsplanlegging støtte opp under en positiv utvikling for Bardu-samfunnet."*

Hva former Bardu-samfunnet i 2025?

Viktige spørsmål

Gjennom web-undersøkelse og arbeidsmøter har vi drøftet sentrale utfordringer og problemstillinger som scenariene skal hjelpe oss å forstå og å løse. Følgende spørsmål formulerer vi som viktige for scenariene å svare på:

Næringsutvikling

- Hvordan tiltrekke næringsliv til Bardu - hvordan skape arbeidsplasser?
- Hvordan få langsiktig næringsplanlegging?
- Hvordan utvikle reiselivet?

Kommunale tjenester

- Hvilke studiemuligheter vil vi ha i fremtiden?
- Hvordan blir skolestrukturen i fremtiden?
- Hvordan vil helse og omsorgstilbudet utvikles?
- Hvordan blir boligtilbudet i fremtiden?
- Har kommunen nok beredskap for å møte kriser?

Forsvaret

- Hvordan få Forsvaret til å bli - i den grad de planlegger nedskalering i nord?
- Hvordan utnytte "tilflytterkompetansen"?

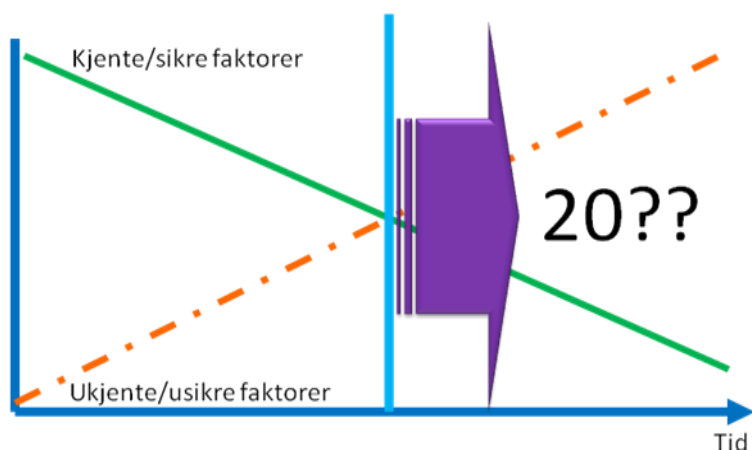
Natur

- Klarer vi å bevare naturen?
- Hvordan forvalte nasjonalparken?

Samfunnsutvikling

- Hvordan utvikler vi sentrum?
- Hvordan går utviklingen innen kommunikasjon, fly og jernbane?
- Hvordan skape integrering og trygghet?
- Hva skjer med kommunesammenslåing?

Valg av årstall

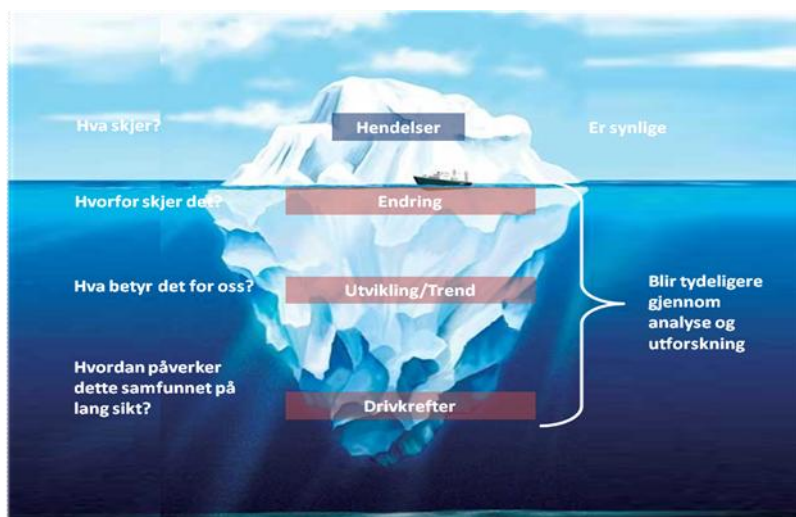

Men hvor langt frem i tid skal vi se? Vi tar som regel utgangspunkt i at når vi ser på utviklingen av viktige faktorer frem i tid vil flere av disse bli usikre jo lenger frem vi tenker. På et gitt tidspunkt vil antall usikre faktorer overstige antall sikre faktorer. Det tar også tid før vi ser konsekvensene av store systemendringer, som

for eksempel endringer i næringspolitikk eller skolereform. Ikke minst forventer vi at konsekvensene av klimaendringer ikke vil nå et dramatisk nivå før om noen tiår. Planleggingshorisonten for kommuneplanen er 2011 til 2123. I scenariene ser vi frem til år 2025.

Trender og drivkrefter

Hva påvirker fremtidsutviklingen? Hvordan kan vi vite hvilke utvikling som er på gang? En måte å forstå endringer og trender er å sammenligne dem med isfjell. De synlige hendelsene er kun toppen av isfjellet, som et symptom på en endring. Vi registrerer for eksempel et nytt

produkt i butikken, hører et nytt ord eller leser en overraskende nyhet i avisen. Disse hendelsene er gjerne et symbol på en større endring og kan være et tegn på en trend som er i ferd med å vokse. Når vi jobber med trendanalyse er det derfor viktig å spørre: Hvorfor skjer det? Vi trenger ofte å stille spørsmålet flere ganger til vi kommer frem til den underliggende trenden.

Hvis vi gjentar spørsmålet ofte nok vil vi sannsynligvis komme frem til en eller flere av det som vi kan kalle Makro-drivere eller Globale megatrender som:

- **Teknologiutviklingen**
- **Globaliseringen**
- **Demografiendringer**
- **Klimaendringer**

En måte å begynne å se på mulig fremtidsutvikling er akkurat å se på endringer i disse fire drivkreftene. Men for å få mening i vår trendanalyse må vi bruke finere masker enn disse fire tunge drivkreftene.

Drivkrefter for utviklingen i Bardu

I scenarieverkstedet vil vi jobbe med drivkrefter og trender for Bardusamfunnet. I undersøkelsen spurte vi hvilke faktorer som etter deltakernes mening vil fremme en positiv utvikling av samfunnet, og hvilke krefter vil motvirke utviklingen:

Positive krefter:	Motkrefter:
<ul style="list-style-type: none">• Markedsføring av kommunen• Ildsjeler-drivere• Næringsutvikling• Kraft(produksjon)• Nord-Norge politikken• Tilflytting• Flere ser mulighetene i å bo på bygda• Søken etter ro og oppladning• Fritid verdsettes mer• Innvandring/integrering• "Telepending"• Enkelt å reise fra Oslo• Utvikling av turisme• Fint hotell• Forsvaret• Naturvern• Kjøpekraft• Mange offentlige arbeidsplasser (fortrenge annen virksomhet)• Krav til handel/service• Nasjonale holdninger til landbruket• Fokus på ren matproduksjon• Håndtering av bo- og driveplikt• Nasjonalpark• Økt levealder• Satsing på folkehelsa• Økt fedme – behov for fysisk aktivitet• Sentrum blir større• Støtte til idretten• Forsvarsbehov• Sentralisering i samfunnet• Offentlig kommunikasjon• Mindre oljeinntekter/mindre statsbudsjett• Effektiviseringskrav• God kommuneledelse• Økt interkommunalt samarbeid• Bredt jobbtilbud• Jobbmuligheter for kvinner• Forsamlingshus• Boligtilbud for unge	<ul style="list-style-type: none">• Mangel på (politisk)handlekraft• Snever tenking• Dølakulturen• Må tørre å tenke nytt• Høye flypriser• Miljøfokus (ift reise)• Regulering av landbrukseiendommer• Mangel på attraktive jobber• Nedtrapping i forsvaret• Landbrukspolitikk (Subsidier)• E6 i tunnel• Økonomi - finanskriser• HelseNorge• Jernbane• Offentlige styringsrammer• Mange offentlige arbeidsplasser kan fortrenge annen virksomhet• Mindre oljeinntekter/mindre statsbudsjett

Vi spurte også om Bardusamfunnets styrker og svakheter:

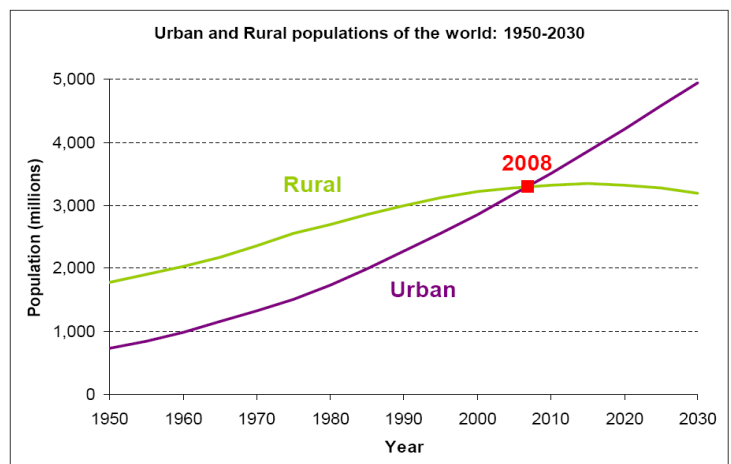
STYRKER	SVAKHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret (11) • Gode oppvekstvilkår/idrett (11) • God økonomi (10) • Naturopplevelser (8) • Bra kommunesenter (8) • Høyt tjenestenivå (8) • Samhold og omtanke (6) • Engasjement(dølakulturen) (5) • Kraft/Kraftfond (4) • Variert næringsliv (3) • Mangfoldig samfunn (3) • Politikere(3) • Kulturlivet (2) • Liten arbeidsløshet (2) • Oversiktlig kommune (2) • Viljen til utdanning /Talenter (2) • Spredt skoletilbud • Nært E6/Flyplass • Ivaretagelse av historien • Ung befolkning • Mange muligheter • Høy kompetanse i primærnæringen 	<p>Ensidig næringsliv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lite privat næringsliv/Få jobbmuligheter (6) • Dårlig kapasitet på overnatting /konferansepakker (5) • Manglende grundervirksomhet (2) • Mangler arbeidsplasser • Mangler faste jobber for kvinner • Få kompetansebedrifter (2) • Lite tilrettelagt for industri og næring (2) • For lite profesjonell kompetanse <p>Manglende vilje til endring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Treghet/Endringsvegving (5) • Avhengig av forsvaret (4) • For godt vant med god økonomi (3) • Man skal helst være "døll" for å bli akseptert (2) • Stor/Tungrodd/kommuneadministrasjon (2) • Manglende politisk handlekraft (2) • Negative synsinger <p>Politikk/administrasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fraksjoner innen det offentlige liv (2) • Partipolitikk • Ubevisst holdning til privat næringsliv/Dårlig samarbeid (2) • Tette bånd mellom kommunen og enkeltaktører • Manglende påvirkningsmulighet hos aktører som Forsvaret/NVE etc • For lite langtidspanlegging <p>Infrastruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gamle/stygge bygninger i sentrum (2) • Lite kapasitet i idretthallen • Høye boligpriser • Dårlig veistandard (Altevatn) • Forfall av skole • Dårlig barnehagedekning • Dårlig flytilbud • Mangler jernbane <p>Annet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lite kulturtilbud (2) • Mangler videre utdanningstilbud (2) • Få innbyggere (2) • Redd for å vise seg fram • Manglende tilrettelegging for seriøse idrettsutøvere

Globale trender

Sentralisering - Urbanisering

Sentralisering eller urbanisering har gjennom mange år vært en sterk trend i Norge og i verden. Det er først og fremst en trend som gir seg utslag i at mennesker flytter fra landsbygda til byområdene. I 2008 var det for første gang i historien flere som bodde i urbane enn i rurale strøk ifølge statistikk fra United Nations Population Division.

City Planet er et navn på denne trenden. Den dreier seg om mer enn kun demografiske endringer. "Get ready for cosmopolitan slums with thriving markets, aging residents, and the most creative economies in history," innleder Stewart Brand i sin artikkel om City Planet. "Økt urbanisering er en sterk drivkraft bak verdens store økonomiske vekst de senere årene. Konsekvensene blir store spesielt for de institusjonene som "server" befolkningen; stat, kommune og de som skaper samfunnets infrastruktur. Vi har bare så vidt begynt å forstå konsekvensene av denne utviklingen"

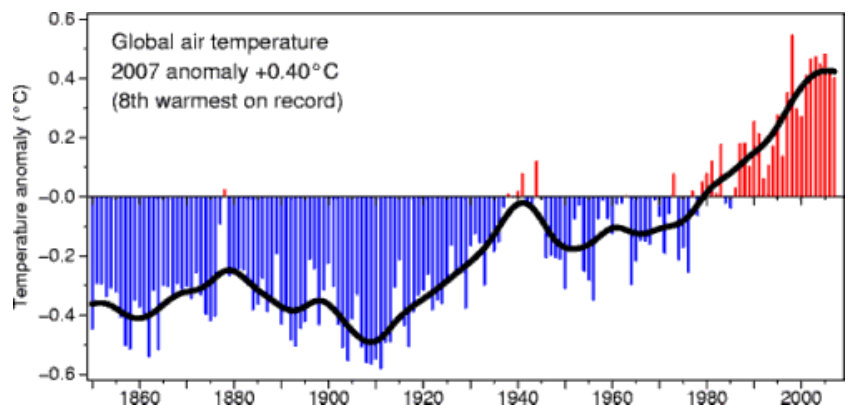

Source: United Nations Population Division

Utviklingen gir mer makt til byene. Markeder er i dag i mindre grad avhengige av landegrenser. Internasjonale bedrifter går direkte dit hvor det er marked eller tilgang på ressurser. Denne trenden skaper ikke bare store sosiale skjevheter, slik som sitatene til Brand antyder. Den skaper også store utfordringer for utkantkommunene i Norge. Færre innbyggere i kommunen gir lavere inntekter. Det blir dermed vanskeligere å opprettholde tjenestenivået og arbeidsplasser forsvinner. Dette er en negativ spiral som en del kommuner i dag er inne i.

Energi, Klima og miljø

Globale klimaendringer har stått i fokus de siste årene og vil ha stor betydning for utviklingen fremover. Miljø og bærekraft ble under de norske teknologidagene i 2007 ansett som en av de viktigste drivkreftene i samfunnet.

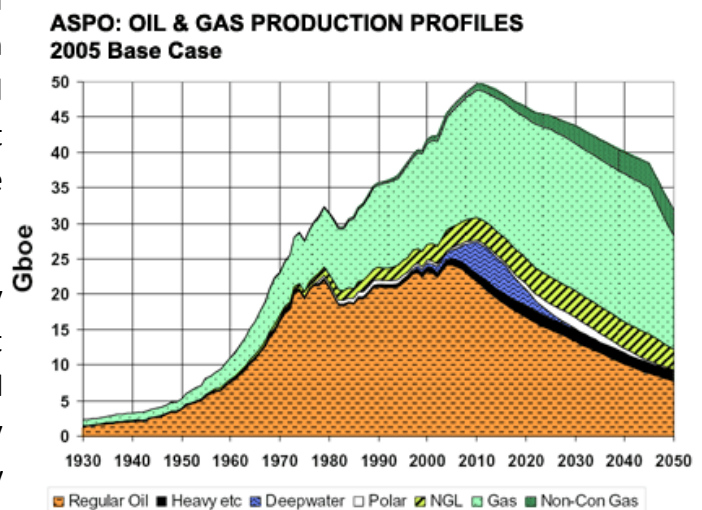

Vedvarende global økonomisk vekst gir økt press på energiresursene. Ikke minst opplever store land som Russland, Brasil, India og Kina en formidabel vekst. I Kina har veksten vært på

8-9 prosent i en årrekke. Denne etterspørselen påvirker prisene, og utviklingen i oljeprisen er et godt eksempel på dette.

I World Energi Outlook for 2005 forventer IEA i sitt basisscenario en økning i det globale energiforbruket på om lag 50 prosent frem til 2030. En betydelig del av veksten forventes dekket ved økt bruk av olje, kull og gass. I Kina etableres det til stadighet nye kullanlegg, og miljøforurensingen bare fra Kina er meget stor.

Men det finnes tegn på at noen av reservene for fossil brennstoff kan bli tømt i løp av få tiår. Vi har i alle fall god grunn til å sette spørsmålsteget til økt produksjon av olje og gass i tiden framover. Det er behov for å finne alternative energiformer.

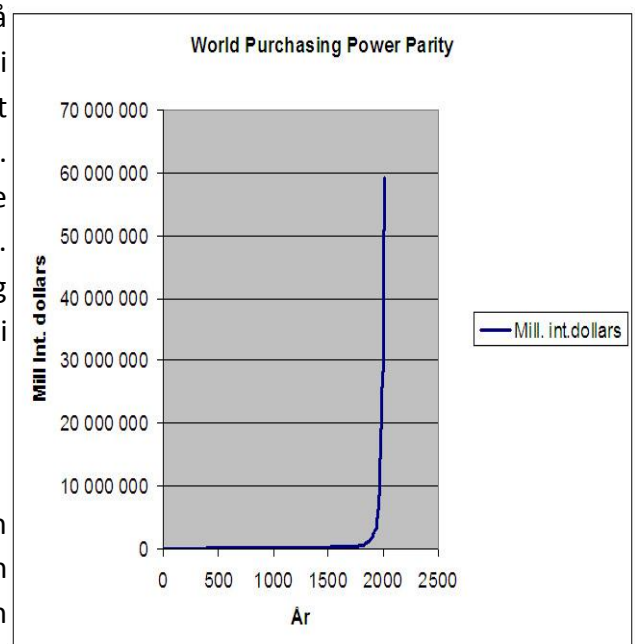

Spørsmålet er om vi klarer å utnytte andre energikilder og / eller om vi klarer å redusere bindingen mellom økonomisk vekst og vekst i energiforbruk. Klarer vi å fortsette den økonomiske veksten uten å øke energiforbruket har vi løst en av de store oppgavene vi står overfor. En kraftig forbedring i energieffektiviseringen vil kunne gi stor gevinst i denne sammenhengen, samtidig som det kan gi gunstige klimaeffekter. Mange snakker om NegaWatt (Nega = negativ) – vår evne til å forbruke mindre energi. For de vestlige landene ser man en tendens til at energibruken pr BNP (brutto nasjonalprodukt) og pr innbygger flater ut.

Klimaendringene påvirker hele samfunnet på utallige måter. Endringer i gjennomsnittstemperatur påvirker ikke minst reiselivet. Turistsesongene endres og forskyves. Enkelte destinasjoner, som de mest sørlige skidestinasjonene, står i fare for å forsvinne. Andre steder blir sommersesongen lengre og vintersesongen kortere, og noen steder kan det bli for tørt og varmt for turistene.

Økonomisk vekst

I perioden fra år 0 til 2009 har verden gjennomgått en kraftig økonomisk vekst. En utvikling som akselererer og således følger en dramatisk eksponensiell kurve. Selv om vi i disse

dager opplever en finanskrise og økonomiske nedgangstider, er det store bildet sett over mange år ikke å misforstå. En signifikant utvikling hvor økonomien er i sterk vekst.

Ettersom offentlige budsjetter tar en stadig større del av totaløkonomien, vil kravet til vekst i økende grad også kjennes i disse virksomhetene. Økonomisk vekst oppnås ved å øke produktiviteten. Dette medfører at et akselererende krav om økt effektivitet også vil presse seg på sektorer som skole, omsorg, helse osv. Hvis tendensen forsetter vil utfordringene i økende grad for eksempel være: Hvordan lærer man opp et barn på en mest mulig effektiv måte (mer kunnskap pr krone)? Hvordan utøver man eldreomsorg på en mer effektiv måte? Hvordan behandler man syke på en mer effektiv måte?

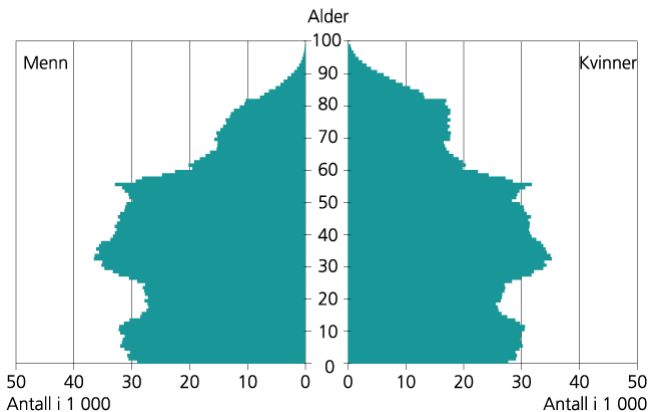
Ser man tilbake på hvordan man har klart å oppnå økt effektivitet og produktivitet i andre sektorer, ser man at innføringen av nye verktøy og ny teknologi har stått sentralt. Mekanisering og automatisering gjorde landbruket og industrien mer effektiv. Står vi nå overfor automatisering av tjenesteproduksjonen? Vil ikke det bety innføring av kunstig intellekt? (Husk at i 2050 har den datamaskinen du sitter med på fanget vesentlig større regnekapasitet enn din egen hjerne.)

Vi kan ikke forlate emnet økonomi før vi har diskutert den potensielle nedgangen i oljeinntekter mot år 2050. Rundt år 2000 ble begrepet Verdiskapningsgapet introdusert. Dette illustrerer gapet mellom forventet økonomisk vekst og reduksjonen i olje- og gassrelaterte inntekter. Vi vet at vi har nådd Peak Oil i Norge. Det betyr at vi har nådd maksimal produksjon pr døgn, og at produksjonsvolumet derfor med tiden vil synke. Etter hvert som mangelen på olje og gass blir større, vil prisene øke, slik at inntektene vil nok ikke falle like fort som produksjonsvolumet. Likevel vil vi i tiden fram mot år 2050 virkelig få kjenne Verdiskapningsgapet om vi ikke klarer å fylle det med noe.

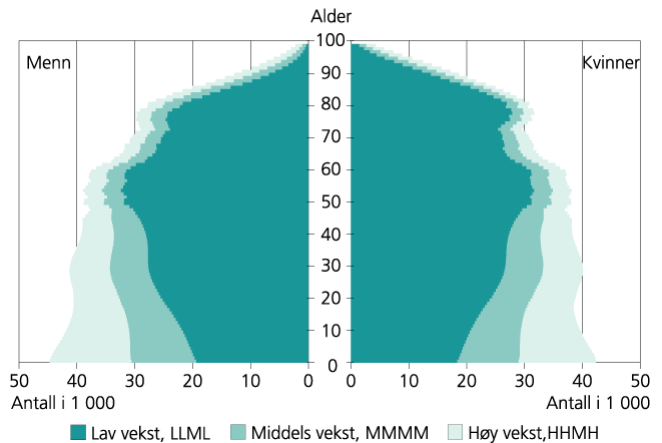

Eldrebølgen og pensjonsbyrden

Figur 4. Folkemengden etter alder og kjønn, registrert per 1. januar 2002

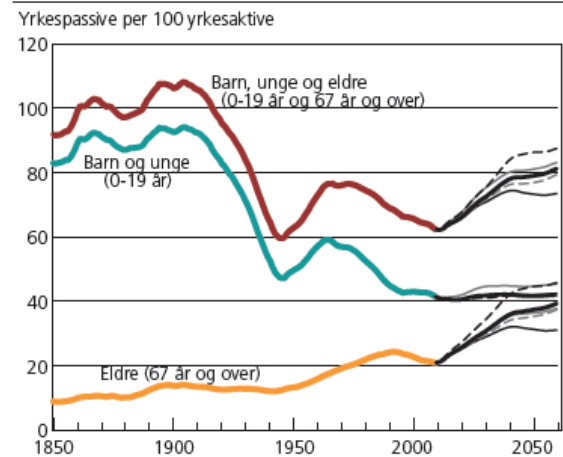

Figur 6. Folkemengden etter alder og kjønn, framskrevet per 1. januar 2050

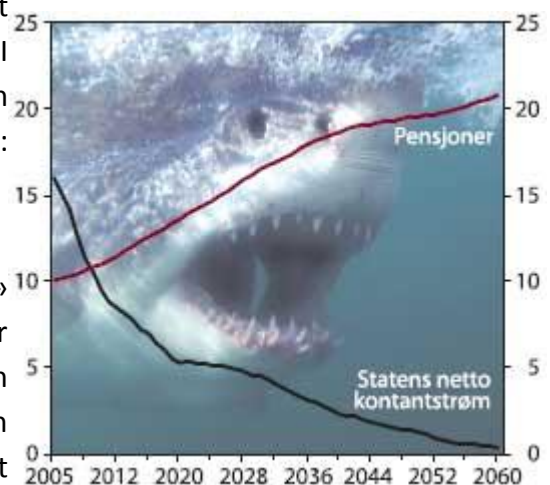
Det er et velkjent fenomen at andelen eldre vil stige dramatisk i tiden framover. Babyene som «boomet» rett etter krigen begynner å bli gamle. Samtidig ser vi at etterveksten ikke følger opp. Dette er kjent som eldrebølgen og kan tydelig ses som en bølge som forflytter seg opp langs aldersaksen i illustrasjonene ovenfor. Det har vært snakket om eldrebølgen i mange år nå. Men som vi kan se av bildet fra SSB til høyre, har andelen eldre (67 år og over) i samfunnet faktisk gått **ned** de siste 20 årene. Det er først nå vi begynner å oppleve en årlig økning i andelen eldre i samfunnet.

Figur 21. Forsørgerbyrden for personer i yrkesaktiv alder, 1850-2060

Umiddelbart dukker det opp noen mulige konsekvenser av dette. Flere eldre betyr økt behov for eldreomsorg, flere sykehjem osv. Antallet pensjonister stiger og pensjonsbyrden øker deretter. I 2007 var det 4,6 personer i alderen 22 til 60 per person over 66 år. I 2050 endres dette til 2,7 personer. (kilde: <http://www.ssb.no/vis/magasinet/analyse/art-2007-02-02-01.html>)

Med andre ord skal langt færre yrkesaktive «brødfø» mange pensjonister. Ikke nok med at kostnadene øker – inntektene kan samtidig gå drastisk ned. Vi har i noen år gitt navn til denne ubalansen og kalt den «Haikjeften» (se illustrasjon). Norge er ganske godt stilt med tanke på oppsparte midler i Statens pensjonsfond. På den andre siden er ikke verdien av pensjonsfondet sikret. Skulle det oppstå en økonomisk krise vil verdien av pensjonsmidlene forvitte. I 2008 var verdien ca 1.400 mrd kroner. Høyeste nivå har til nå

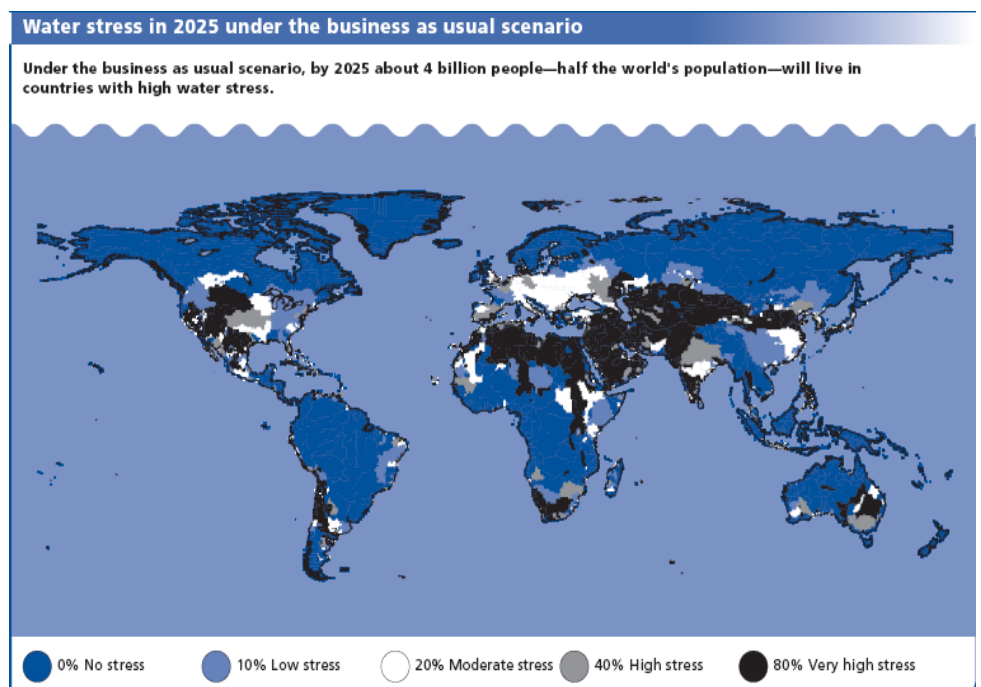

vært i 2007 da fondet passerte 2.000 mrd kroner. Siden 2001 har man jobbet med en pensjonsreform som skal ta høyde for denne problemstillingen. I 2008 ble pensjonsreformen vedtatt av Stortinget. Til tross for at man har tatt tak i problemer er man ikke sikret en økonomisk balanse. Verdens økonomiske situasjon og oljeprisene vil være viktige faktorer for om pensjonsfondet skal fortsette å stige og sikre oss økonomisk dekning.

Mangel på vann - matproduksjon

Verdens viktigste ressurs er også truet. Forurensing, klimaendringer, befolkningsvekst, endringer i bruk av land og mange flere faktorer bidrar til å øke dette presset. World Water Council estimerer at i 2025 vil halvparten av klodens innbyggere oppleve problemer med vannforsyningen. WWC mener at det er viktig å finne nye måter å lagre vann på, og ikke minst øke vannets "produktivitet". Økologisk landbruk krever større landarealer og mer vann enn "industri"-produksjon, og produksjon av biodrivstoff krever mye land og vann.

Vannmangel vil kunne bli stor i deler av verden i fremtiden, mens andre deler vil ha god tilgang. Kina er ett av landene som står i stor fare for å oppleve vannmangel. Dette vil kunne dempe den økonomiske veksten i Kina. Kombinert med andre faktorer vil det kunne bidra til prisstigning på

Kinesiske varer, som igjen går utover verdensøkonomien. Rent vann er viktig for matproduksjonen og det blir stadig sterkere fokus på ren og trygg mat. Det legges større vekt på at matproduksjonen ikke skal være skadelig for miljøet, og at mest mulig mat skal være produsert lokalt. Fokus på effektiv bruk av vann og land kan påvirke dette.

Matproduksjon og forbruk har også skapt nye dilemmaer. Snart kan det bli flere som lider av fedme enn sult i verden, og livsstilssykdommer skaper enda større press på helsevesenet.

Den virtuelle verden

I 2050 har teknologien muliggjort nye former for kommunikasjon og sosialt samvær. Spesielt vil virtuelle samfunn og møtesteder – det vi i dag kjenner som SecondLife – kunne vokse fram. I perioden fram mot 2030 vil holografi bli vanlig og vi vil kunne omgi oss med mennesker og deres avatarer i tre dimensjoner. Møter vil i enda større grad enn i dag kunne foregå i virtuelle rom. Behovet for at mennesker møtes fysisk vil bli mindre. En slik utvikling

vil kunne bli akselerert gjennom økte transportkostnader, økt fokus på klima og økt krav til kostnadseffektivitet (det er lite effektivt at folk er på vei mellom møter). Når "WOW – generasjonen", eller de unge som er vant med å bevege seg rundt i en 3-dimensjonell spillverden dominerer næringslivet, vil slike verktøy bli mer akseptert. I 2030 er de eldste i WOW- generasjonen mer enn 40 år gamle.

Reiselivstrender

Internasjonale reiselivstrender påvirkes av flere faktorer. Noen av de viktigste er:

Klimaendringer. Som tidligere nevnt har klimaendringene stor påvirkning på utviklingen av reisemål og sesonger.

Miljøbevissthet. Klimaendringene har også økt miljøbevisstheten blant internasjonale turister og flere og flere er opptatt av bærekraftig reiselivsutvikling. Miljøvennlige reisemål og bedrifter kan bli viktigere i fremtiden.

Oljeprisen. Lave oljepriser var en av grunnene til at lavprisselskapene klarte å få fotfeste. Når oljeprisene begynte å stige har flere av flyselskapene kastet inn kortene, og mer av trafikken i Europa går over på tog. De siste månedene har oljeprisen sunket kraftig, men det gjenstår å se hvor lenge det varer og hvordan det vil påvirke reiselivet de neste årene.

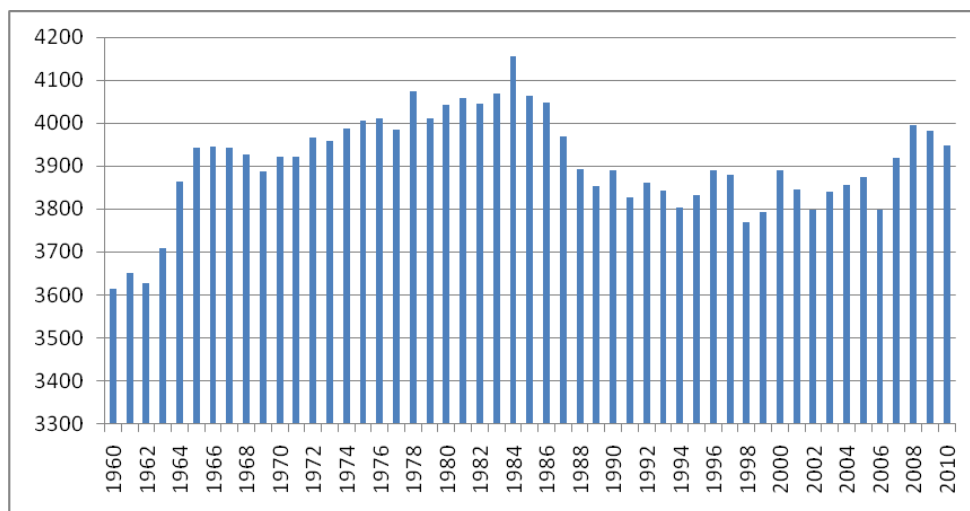
Trygghet. En uforutsigbar verden med terror, naturkatastrofer, epidemier og generell utrygghet påvirker reise mønstret bl.a. i retningen av at flere ferierer i eget hjemland eller nærmeste naboland.

Økt erfaring og kunnskap. Økt turisme har skapt mange reisevante turister som stiller strengere krav til både kvalitet og pris. Reiseatferden blir mer sammensatt. Man flyr så billig som mulig, men bruker for eksempel mer penger på (lokal) mat. Det blir økt fokus på ekte og genuine opplevelser basert på lokal kultur, og at naturkvalitetene er godt ivaretatt. Ønsket om flere og kortere feriereiser synes å øke, og 2,5 timer reisetid regnes som akseptert for langhelger. Økt konkurranse i flytrafikken med tilhørende billigere flyreiser er en viktig faktor i denne utviklingen.

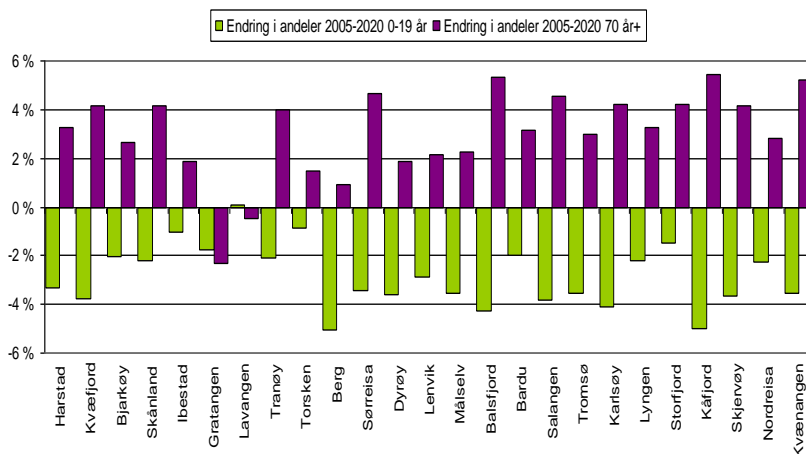
Demografi og helse. Flere eldre turister reiser lengre og oftere enn før. Etterspørselen etter helse og velvære øker. Mange jakter på evig ungdom i trygge omgivelser med nærhet til naturen, men samtidig med tilgang til gode fasiliteter.

Trender i Troms og Bardu

En av de viktigste drivkreftene for samfunnsutviklingen er befolkningsutviklingen og innbyggernes fordeling på aldersgrupper. Bildet nedenfor viser utviklingen i folketallet de siste 50 årene. I perioden 1965-1987 var innbyggertallet aldri lavere enn 3900. Fra 1988 sank innbyggertallet, mens det de siste fire årene igjen har økt til over 3900.

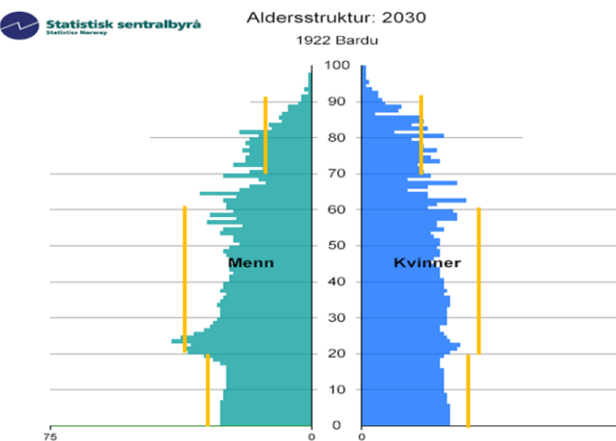
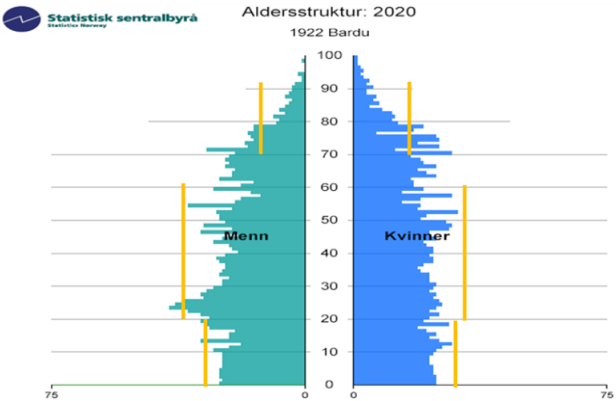
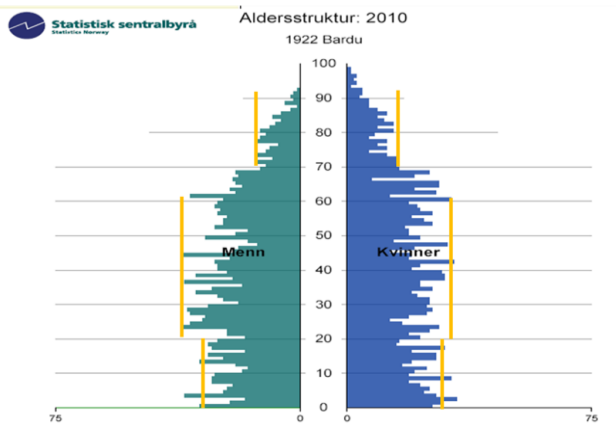
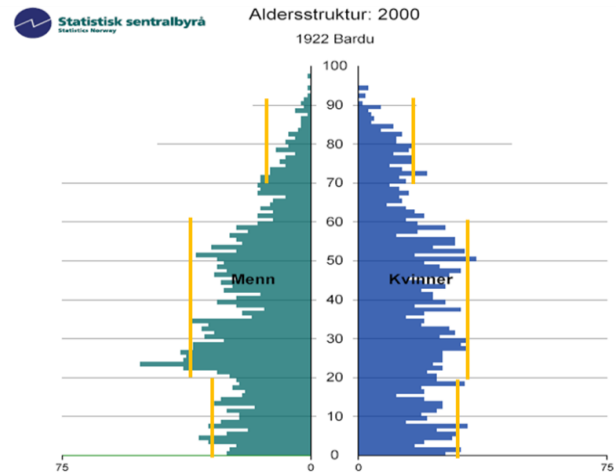

Endring i andelen i aldergruppene 0-19 år og 70 år+ perioden 2005-2020

Bildene viser endringer i alderstruktur i perioden 2000 til 2030 slik Statistisk Sentralbyrå (SSB) har målt og spådd.

SSB spår en årlig vekst i innbyggertallet fremover slik at det nærmer seg 4500 om 20 år. Hvis denne veksten uteblir (slik utviklingen fra 1966 kan tyde på) kan bildet bli litt annerledes. Da er det mulig at de yngre årskullene blir litt mindre enn i prognosen.

Forsvarets aktiviteter

Forsvarsstudien 2007 er Forsvarsjefens anbefaling om den videre utviklingen av Forsvaret i et 20-årsperspektiv. Den viser at suverenitetshevdning og myndighetsutøvelse i nord er krevende, og at utfordringene vil vokse i takt med økningen i næringsvirksomhet og det øvrige aktivitetsnivået i regionen. Ut fra de fagmilitære rådene er trenden for Bardu og Indre Troms en styrking av flere base- og støttefunksjoner. En suksessfaktor er å få med seg kompetansepersonell og mennesker i denne omstruktureringen.

Bardufoss blir stedet der Hærens ansikt utad presenteres for hele landet og overfor allierte. Likeså skal Bardufoss flystasjon være base for den fremtidige

helikopterstrukturen for Luftforsvaret, med 334, 337 og 339 skvadronen. Det jobbes for fullt med å planlegge utbygging av lokaliteter, og det vil være stort behov for attraktive bokvarterer og boligområder tilknyttet satsingen. Dette gjelder både i Bardu og Målselv.

Reiselivsutviklingen

Regjeringens reiselivsstrategi fra 2007 peker på at "reiselivsnæringen må ta steget fra å produsere tradisjonelle reiselivsprodukter til å samarbeide om å skape helhetlige opplevelsesprodukter som inkluderer kultur, mat, historie, natur og aktiviteter, i tillegg til transport og overnatting."

En rapport fra Norut¹ i 2006 avdekket at det finnes et stort potensial for satsing på vinterturisme i Troms, og at satsingen i Tromsø-regionen faller inn under denne strategien.

Et viktig utviklingstrekk er økt vekst i kultur- og naturbasert reiseliv. Tilgang til ro, stillhet og uberørt natur samt muligheter for fysiske utfordringer motiverer mange besøkende. Interesser og aktiviteter blir mer viktig enn geografi for valg av

¹ Borch, Moilanen, Olsen og Rydningen 2006 "Vinterturisme i Troms"

reisemål. Man velger f eks først "vandreferie" før man velger stedet å utøve aktiviteten på. De reisende blir også mer opptatt av at reisemålet skal være bærekraftig, det vil si at turismen skal bidra til å ivareta og forsterke stedets lokale særpreg, og å være en faktor for en positiv utvikling av lokalsamfunnet.

Tromsø har fått etablert helårs direkterute til London, sommersesongrute til Stockholm, og det utredes direkterute Tokyo-Tromsø for charterturister. Bardufoss Lufthavn/Avinor jobber for å få internasjonale flygninger til "Snowmanland Airport".

Erfaringer fra andre store vinterdestinasjoner tilsier tilrettelegging for anlegg med hytter og alpinbakker, og helse/velværetilbud i kombinasjon med et bredt spekter av produkter og aktiviteter med lokalt særpreg.

Jordbruk, skogbruk og reindrift

Bardu, og hele regionen har tradisjonelt hatt sterke primærnæringer. Både på landsbasis, og innenfor Troms fylke har Bardu en større andel sysselsatte i primærnæringene enn gjennomsnittet. For jordbruk, skogbruk og fiske er tallet 6,7% i Bardu, 5,1 % i Troms og 3,4% for hele landet. I jordbruket er det generelt nedgang, mens det i Bardu i perioden 2000 – 2007 har vært en økning i antall sysselsatte. Det har vært et betydelig generasjonsskifte i næringa, mange unge har overtatt bruk og Bardu har i dag en lav gjennomsnittalder i landbruket.

Næringene representerer store rettighets- og eierinteresser i kommunen, noe som betyr at næringen er involvert mer eller mindre direkte i alle beslutninger angående forvaltning av areal.

Jordbruket preges hovedsakelig av volumproduksjon av melk og storfe- og sauekjøtt. Beite i utmarka er en viktig bærebjelke, men tap av dyr på beite pga rovdyr er et stort problem.

Det er to norske reinbeitedistrikt med beiterettigheter i Bardu; ett med helårsbeite og ett med vinterbeite. I tillegg er det 2 svenske samebyer som har sommerbeite i kommunen.

Avvirkning av skog til industrivirke har generelt hatt en nedgang i regionen. Dette har sammenheng med driftsproblemene og til slutt avvikling av Troms Tre sin sponplatefabrikk i Sørreisa. Samtidig har det vært en økning av skogavvirkning for salg til oppvarming, og i Bardu har nedgangen blitt kompensert med økt etterspørsel fra flisfyringsanlegg i Setermoen leir, og delvis også fra UNN i Tromsø. En fremtidig oppstart av ny produksjon ved sponplatefabrikken ser urealistisk ut, men det har vært planlagt biodrivstoffabrikk i regionen, samt utbygging av flisfyrte fjernvarmeanlegg, som vil være drivkrefter for en ny giv i skogproduksjonen i Bardu.

Til tross for nedgang på en rekke områder i primærproduksjonen, råder det optimisme blant mange av aktørene som driver i dag. I tillegg er det ei viss utvikling innenfor det å ta i bruk naturressursene til andre former for verdiskaping, kanskje spesielt rettet mot ulike typer turisme. Fokus på kultur- og naturbasert reiseliv skaper muligheter innenfor nisjeproduksjon og småskala mat, samt utvikling av produkter og opplevelser basert på lokal kultur.

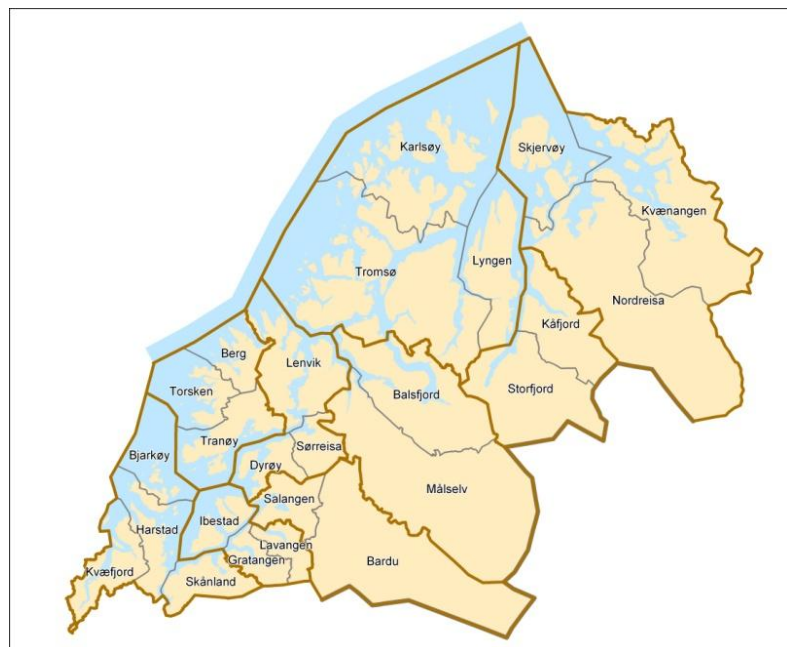
Landbrukets kulturlandskap og nærings betydning for opprettholdelse av bosetningsmønster er svært viktig, både for lokalsamfunnet generelt men også som et potensial for reiselivsutvikling.

Kommunesamarbeid

Bardu er sammen med 8 andre kommuner i Midt-Troms regionråd. En kartlegging av regionrådenes utfordringer² på nasjonalt nivå viser at fokuset på næringsutvikling og samferdsel er de viktigste samarbeidsområdene. Men når det kommer til konkrete tiltak, hindres gjennomføringen av fordelingskonflikter, strid om lokalisering og beslutningsineffektivitet.

Trender i Norge er at storbyene blir en drivkraft for innovasjon, og de beste eksemplene her er Stavangerregionen og Trondheimsregionen. Tromsø-regionen har nå gjennomført et næringspolitisk samarbeidsprosjekt mot Nord-Troms regionen, bl.a. ved utarbeidelse av en felles strategisk næringsplan. I en rapport fra KS/Agenda Utvikling i 2007³ som undersøkte 135 kommuner med nedgang i folketallet, konkluderte man med at følgende forhold er sentrale for en gunstig utvikling av kommunene:

- Geografisk plassering i en regional struktur
- Aktiv næringspolitikk
- Gode bosteder, gode kommunale tjenester og rekruttering av innflyttere

Med utgangspunkt i Midt-Troms vil det innenfor en radius på ca. 1 times kjøring bo anslagsvis 25.000 innbyggere i et felles arbeidsmarked. Skal Bardu og Midt-Tromsregionen forsterke konkurransevnen i forhold til urbanisering og utviklingen i fraflyttingen, må man bli bevisst på disse drivkreftene. Næringslivet er primært ikke opptatt av kommunegrensene, men av markedet og regionens attraktivitet. Politikere og byråkrater synes mest opptatt av kommunegrensene, da inntektssystemet for kommunene bl.a. er lagt opp og finansiert etter antall innbyggere innenfor kommunen, ikke regionen.

Ut fra statlige utredninger og rapporter er det er knyttet stor usikkerhet til regioner, hvor mange kommuner det blir fremover og hvilke oppgaver de fremtidige nivåene i forvaltningen

² Vinsand og Nilsen 2007:2 "Hovedpunkter fra NIVI Rapport"

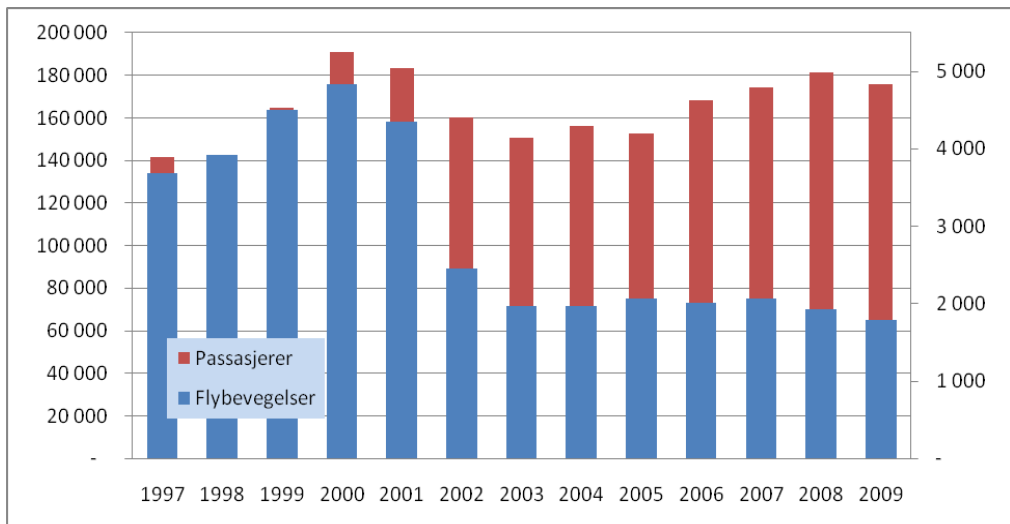
³ Kommuner med sterkt fallende folketall, Agenda Utvikling og Utredning AS (2007)

skal ha. Nylig har politikere igjen satt kommunestrukturen på dagsorden, og flere signaliserer nå en utvikling bort fra "mildt press" på kommunesamarbeid til å tvinge gjennom kommunesammenslåinger.

Transport - fly/tog/bil

Bardu ligger logistikkmessig attraktivt til. E6 går gjennom kommunen, og Bardufoss flyplass ligger midt

mellom Harstad, Tromsø og Narvik. Disse bysentrene har 90.000 innbyggere. På landsbasis er Indre Troms i en unik situasjon med

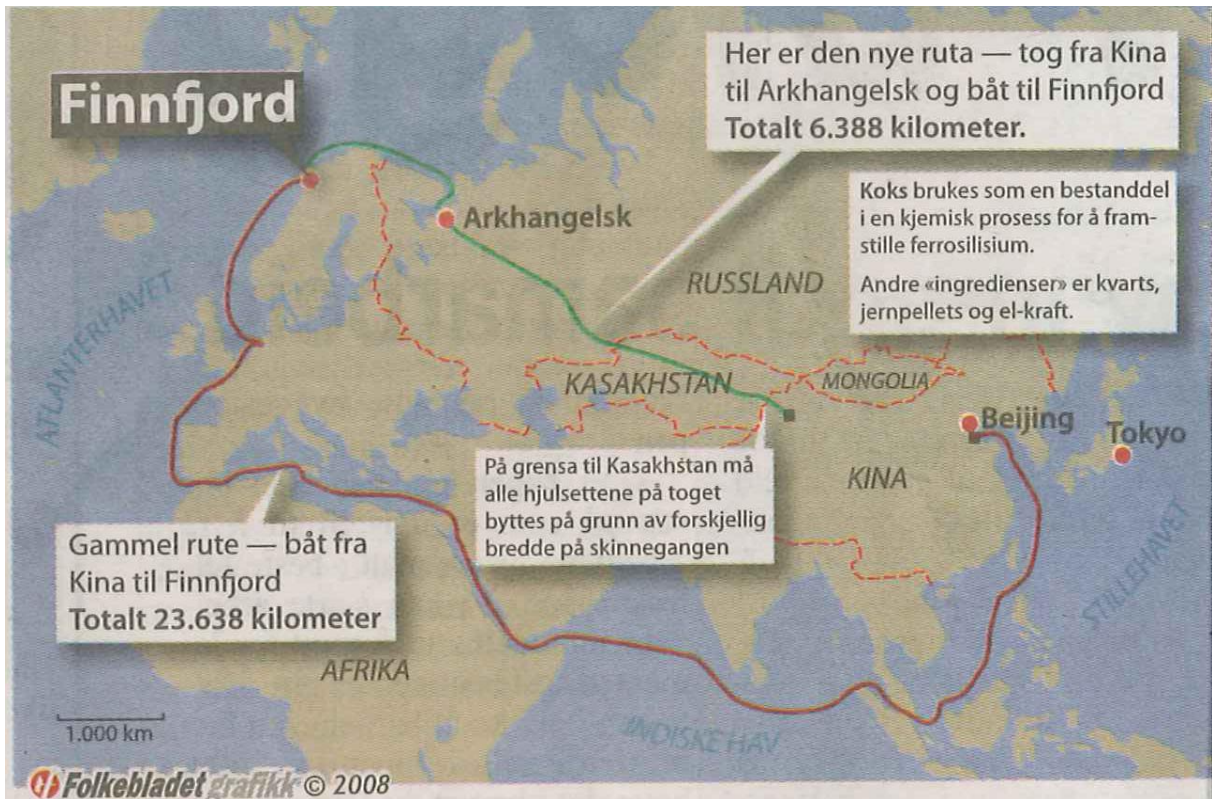
Bardufoss lufthavn, som har størrelse og kapasitet til å ta ned store fly. Verdens største transportfly har ved flere NATO-øvelser landet på flyplassen. Norwegian har for tiden flyplassen som destinasjon, etter å ha vunnet konkurranse med Forsvaret. SAS har etablert sommerruter på destinasjonen. Widerøe har også signalisert interesse for å etablere rute mellom Bardufoss-Bodø.

I tråd med nasjonale og internasjonale trender har Bardufoss hatt en økning i antall flypassasjerer de senere årene. I følge tall fra Avinor har Bardufoss hatt en vekst i totalt antall passasjerer fra 154.000 i 2005 til 175.600 i 2009. Etter finansuroen høsten 2008 har de fleste flyplasser i Norge hatt en nedgang. Hittil har fly hatt en avgjørende rolle for å bringe turister til Norge, med en økning fra 14 % i 1995 til 34 % i 2007. Trenden fremover er en utflating og nedgang i flytrafikken, påvirket av uroen i finansmarkedet. Spørsmålet er

hvor lenge den kan vare. På sikt vil også økt miljøfokus kunne påvirke flytrafikken både ut fra

restriksjoner fra myndighetene, kostbart drivstoff og økt miljøbevissthet fra innbyggerne. Fra Regjeringen legges det fremtidige føringer for en mer miljøvennlig og bærekraftig luftfart. Trenden i Europa er overgang fra fly til moderne hurtigtog. Det har gjennom flere år vært jobbet med realisering av Tromsbanen – jernbaneforlengelse av Ofotbanen fra Riksgrensen gjennom Bardu til Tromsø.

Det siste eksempelet på globale hendelser som påvirker regionen er transport av koks fra Kina til Finnjord Smelteverk. Som følge av piratvirksomhet i Adenbukta utenfor Somalia valgte smelteverket å transportere koksen med jernbane gjennom Kasakstan og Russland til Murmansk, og deretter med båt til Finnsnes.

Fremtidsblikk

Vi har satt sammen utklipp fra noen av svarene i undersøkelsen for å lage det vi kan kalle fremtidsblikk; tanker om mulig utvikling av samfunnet på et eller flere områder. Hvilke krefter vil veie tyngst? Blir det fornyelse og sterk intern vekst, blir det tilflytting eller fraflytting?

Blir sentraliseringskreftene sterke? Vil søken etter naturopplevelser og ro skape vekst i Bardu?

Bolyst

Her bygger og bor Barske Bardudøler med de beste bedrifter og den høyeste bolyst! Bolyst og aktive beboere som har trang til å etablere seg i Bygdebyen og jobbe fram gode prosjekter og etableringer med høy verdiskapning. Stolte av Bardubygda. Ei landsbygd bebodd av aktive bønder og "funny"bønder! Reiselivet blomstrer og tilbyr et bredt spekter. Arbeidsplasser som er åpne for ungdommer som vil prøve seg i arbeidslivet/sommerjobber og lærlingplasser. En kommuneadministrasjon som setter pris på sine skattebetalere!

Jeg tror fremdeles mange døler vil tilbake til bygda, men vi må ha noe å gjøre når vi kommer. Jeg tror utviklingen i Bardu vil preges av Forsvarets fremtidige satsning i nord og sentralisering/desentralisering-holdninger i samfunnet. Det som vil kjennetegne utviklingen er vel at dølene (som alltid) ønsker færrest mulig, store, nye endringer og at store deler av den gamle kulturen og dagens Bardu vil være å se om 15-20 år.

Tilflytting

Jeg ønsker å komme tilbake til et Bardu som på mange måter er likt det jeg forlot i 2004. Familiesamfunnet og kulturlivet er unikt og attraktivt, men jeg må ha jobb og bolig. Jeg håper Bardu overbeviser Forsvaret om at de er viktige for bygda, jeg håper også at kommunen prioriterer å gjøre de enkelt for folk å etablere seg i bygda, både ifht bolig/tomter og evt. skyssmuligheter for oss som ønsker å bo oppi dalene. Jeg håper politikerne jobber for å tiltrekke større næringsliv til bygda, enten i form av bedrifter eller offentlige etater (skole, SNO e.l)

Turismen har vokst og er blitt helårs næring, mange er ansatt i reiselivsnæringen. Indre Troms er landets mest populære vinterturismemål. Bardufoss er blitt internasjonal flyplass med flere direkteruter fra utlandet. Det er etablert utdanningsinstitusjon innen reiseliv

Sentralisering

Skolestrukturen er endret. "Småbygdene" lever og utvikler seg, men småskolene i øvre og nedre Bardu er nedlagt, og man har en sentralskole. Fremtidstunet er realisert, med sentralisering av barne- og ungdomsskolen, og man har en stor barnehage. Oppvekstsenteret i Nedre Bardu består, men jeg tror øvre Bardu Oppvekstsenter blir sentralisert til Fremtidstunet. Det blir bygget flere ungdomsboliger og omsorgsboliger.

Det bygges nytt stort hotell med et tilhørende kulturhus. Det bygges en egen "Bygdeby" - på motsatt side av Posten, og der kommer det både små butikker og overnatting. Det blir også en gågate her. Ved Toftakervannet blir det bygget Turistinfo og en stor bensinstasjon. Det legges ut et nytt boligfelt: Kirkemo III.

Vanskelig å spå i fremtiden, men jeg håper på at det kan legges enda mer tilrette for idrettsaktivitet og fritidsaktiviteter i kommunen. Tror at flere voksne enslige vender hjem og tilfører bygda mye positivt i form av kompetanse. Bolyst for yngre familier pga gode barnehager, Fremtidstunet med spennende skoler og flotte nære tilbud på fritida. At bygdebyen utvikler seg med et attraktivt senter med stedegne

butikker og boliger i sentrum og på landsbygda. At kommunen ser på sine skattebetalere som de beste kunder og gir dem knallservice =-) Tror at noen bedrifter vil måtte legge ned men at nye etablerer seg. Forsvaret stabilt!

Ro og rent luft

Fritida verdsettes mer og vi har gode muligheter i Bardu til å bruke både fjell, innland og kyst. Det er etablerte flere små butikker i bygdebyen som dekker de fleste behov og hindrer handelslekkasjer. Vi har også et flott hotell som vi er utrolig stolte over. Det er enkelt å reise fra Oslo til Bardu og vi kan skreddersy mange spennende turer lokalt eller langt inn i villmarka! Fortsatt ønsker vi å reise ut i verden og det er fortsatt flyplass på Bardufoss. Å jobbe fra desentralisert kontor i et fellesskap på Setermoen er mulig. Friheten til å bo der du ønsker uavhengig av arbeidssted er mulig for flere!

Forhåpentligvis vil flere se mulighetene i distriktene etter hvert, fremfor å bo i tettbygde strøk i byene der også arbeidsmarkedet og boligmarkedet er tøft. Utover dette vil bevilgninger til kultur og idrett - samt det fokus disse har både i skole og helsesammenheng, være viktig drivkraft for å bevare dette. Samtidig er nok enkeltpersoner og dølenes eget engasjement også en viktig drivkraft her. Naturvernkrefter vil nok virke inn på de mange store, vakre områder i Bardu - og ønske disse vernet.

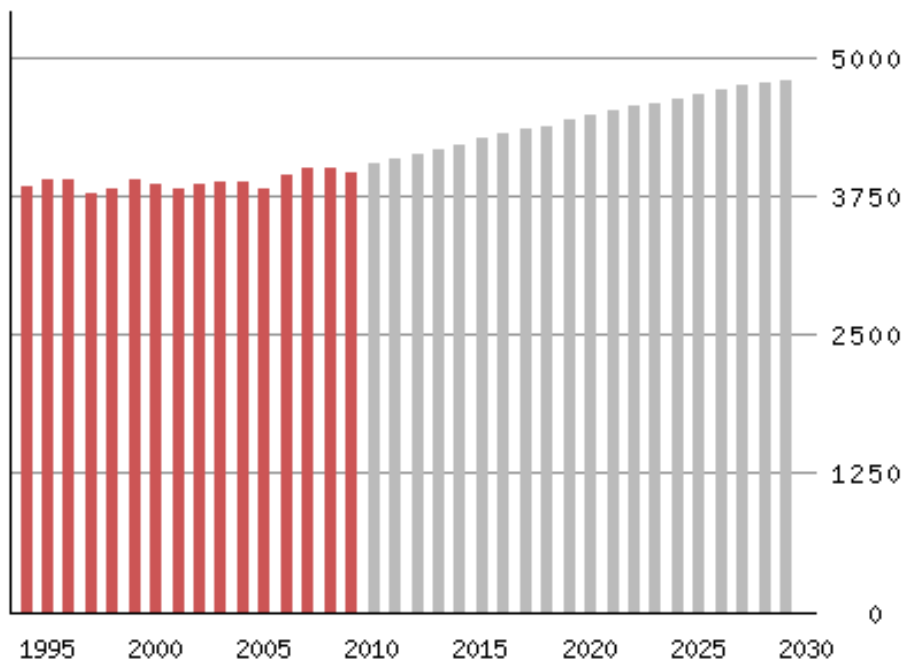
Tall om Bardu kommune (Fra SSB)

Areal: 2 703,9 km²

Innbyggere 1.1.2010: 3 949

1922 Bardu - bosettingsmønster

¹Framskrivning basert på alternativ MMMM (middels vekst)

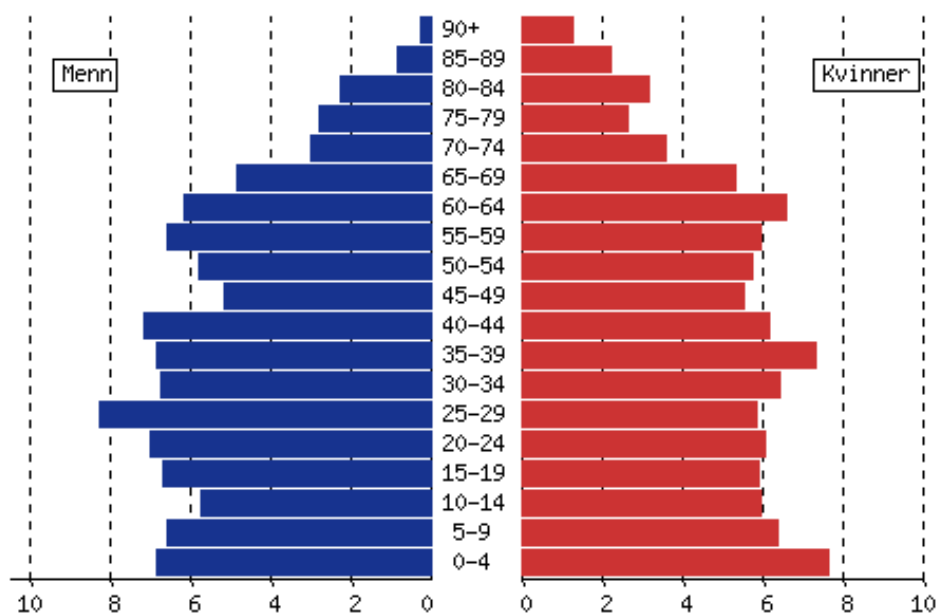
Befolkningsutvikling 1997-2009

1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009

Fødselsoverskudd	15	27	30	16	30	18	6	20	18	34	35	19	35
Nettoflytting inkl. inn- og utvandring	-110	8	69	-54	-85	29	4	2	-85	87	39	-31	-67
Folketilvekst	-95	35	99	-38	-55	47	10	22	-75	121	74	-13	-32

¹Tallene for 2004 og tidligere er basert på foreløpige tall, og vil derfor avvike fra endelige tall som framgår i statistikken [Befolkningsendringer i kommunene 1951-](#)

Befolkningen etter kjønn og alder. 1.1. 2010. Prosent

Befolkningsstruktur 2009. Prosent

	Kommunen	Fylket	Landet
Antall menn per 100 kvinner i aldersgruppen 20-39 år	115,3	105,8	103,9
Andel barn og unge 0-17 år	23,6	22,9	22,7
Andel eldre 80 år og over	5,1	4,1	4,5
Andel personer med innvandrerbakgrunn ¹ , vestlig. 2008. Prosent	1,4	2,0	2,4
Andel personer med innvandrerbakgrunn ¹ , ikke-vestlig ² . 2008. Prosent	3,5	3,2	7,2

¹Førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandskfødte foreldre uten norsk bakgrunn.

²Øst-Europa, Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia. Eget, mors eller fars fødeland.

Bosetting 2009

	Kommunen	Fylket	Landet
Befolkning per km ²	1,5	6,0	15,1
Andel bosatt i tettbygde strøk. Prosent	62	66	77

Barnehager og utdanning 2009

	Kommunen	Fylket	Landet
Barnehagedekning 1-2 år. Prosent	81,5	83,0	77,1
Barnehagedekning 3-5 år. Prosent	98,8	98,2	96,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1. til 7. årstrinn	8,3	11,5	13,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8. til 10. årstrinn	10,1	12,2	14,8
Andel elever i grunnskolen med spesial undervisning. Prosent	11,6	9,2	7,6
Andel av befolkningen 16 år og eldre med høyere utdanning. Prosent	24,0	25,2	25,9
Menn	23,2	21,9	23,9
Kvinner	25,0	28,5	27,8

Kommunestyrevalget 2007

	Kommunen	Fylket	Landet
Valgdeltakelse. Prosent.	62,2	58,9	61,2
Prosentandel kvinnelige kommunestyrerepresentanter	28	38	38
Andel stemmer på			
Ap	27,0	34,4	29,6
FrP	10,2	20,1	17,5
H	14,9	12,3	19,3
KrF	0,0	3,9	6,4
S	38,1	9,4	8,0
SV	4,1	6,1	6,2
V	3,3	3,2	5,9
Andre	2,4	10,7	7,2

Kommuneøkonomi 2009

	Kommunen	Fylket	Landet
Frie inntekter per innb. Kroner	39 616	36 781	34 359
Brutto utgifter fordelt på sektor. Prosent			
Administrasjon	10,2	6,5	6,9
Barnehage	12,5	11,6	11,6
Grunnskole	21,3	22,0	21,2
Pleie og omsorg	20,2	27,2	26,4
Kommunehelse	6,1	4,2	3,7
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	1,9	2,0	2,7
Netto lånegjeld per innb. Kroner	63 779	55 333	29 649
Statlige rammeoverføringer som andel av brutto driftsinntekter. Prosent	17,3	27,6	19,2
Salgs- og leieinntekter i kommunen i prosent av driftsinntektene	11,5	12,0	12,8

Helse, sosial og omsorg

	Kommunen	Fylket	Landet
Andel barn 0-17 år med barnevernstiltak. 2009. Prosent	8,5	5,5	4,3
Sosialhjelpsmottakere per 100 innb. 20-66 år. 2009	2,4	3,5	3,9
Legeårsverk per 10 000 innb. 2009	14,2	11,6	9,5
Andel innb. 80 år og over som er beboere på institusjon. 2006. Prosent	16,1	17,8	14,3
Andel innb. 80 år og over som mottar hjemmetjenester. 2006. Prosent	52,8	40,3	37,0

Arbeid/inntekt

	Kommunen	Fylket	Landet
Sysselsatte 15-74 år med bosted i kommunen. 4. kvartal 2009. Prosent av befolkningen	74	69	70
Menn	77	71	72
Kvinner	70	68	67
Registrerte arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, årsgjennomsnitt. 2009. Prosent	1,6	2,7	2,7
Menn	1,7	3,4	3,2
Kvinner	1,4	1,8	2,2
Netto innpendling til Bardu. 2009	-215	--	--
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2008. Prosent	9,4	11,2	8,9
Bruttoinntekt per innb. 17 år og over. 2008	324 700	316 700	345 300
Menn	377 400	366 900	423 100
Kvinner	267 500	266 400	269 000
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på næring 2009. Prosent			
Primær	3,7	4,5	3,0
Sekundær	6,3	13,7	19,9
Tertiær	89,9	81,5	76,6
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på sektor. 2009. Prosent			
Offentlig forvaltning	59,5	41,3	29,6
Privat sektor og offentlige foretak	40,5	58,7	70,4

Boforhold

	Kommunen	Fylket	Landet
Andel bosatte i blokk/bygård. 2001. Prosent	1,5	5,1	12,8
Andel bosatte i bolig bygd etter 1961. 2001. Prosent	78,5	77,1	66,9
Andel husholdninger som disponerer bil. 2001. Prosent	77,8	70,2	70,3
Husholdningsavfall i kilo per innbygger. 2009	295	309	420